

Natuurtoets

In het kader van de Wet natuurbescherming en Verordening ruimte

Plangebied: Landgoed Kattendijke, Kattendijke
Opsteller M. Oomen

Natuurtoets

In het kader van de Wet natuurbescherming en Verordening ruimte

Ondertitel	Plangebied: Landgoed Kattendijke, Kattendijke
Opsteller	M. Oomen
Datum	12-10-2017
Versienummer	01
Rapportkenmerk	ER20171009v01
Aantal pagina's	37
Opdrachtgever	Ruimtelijk Advies Bureau Zweistra & Van Gurp B.V.
Contactpersoon	J. Vogel – Zweistra
Collegiale toets	F. A. van Meurs,
Wijze van citeren	Oomen, M. van. 2017. Natuurtoets. In het kader van de Wet natuurbescherming en Verordening ruimte. Plangebied: Landgoed Kattendijke, Kattendijke. Rapportkenmerk ER20171009v01. Ecoresult B.V., Dordrecht.

Ecoresult B.V.
Van Ravesteyn-erf 156
3315 DK Dordrecht
078 75 184 12
info@ecoresult.nl
www.ecoresult.nl

© copyright Ecoresult B.V. 2017

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteursrechthebbende. Ecoresult B.V. kan door opdrachtgever niet aansprakelijk worden gesteld voor schade die voortvloeit uit gebruik van data of gegevens of door toepassing van aanbevelingen en conclusies, die zijn opgenomen in deze rapportage.

1 Inleiding.....	5
1.1 Aanleiding.....	5
1.2 Doel.....	5
1.3 Leeswijzer.....	5
2 Toelichting onderzoekskader.....	7
2.1 Wet natuurbescherming.....	7
2.2 Verordening ruimte.....	8
3 Omschrijving plangebied.....	11
3.1 Algemeen.....	11
3.2 Beschrijving.....	11
3.3 Voorgenomen ontwikkelingen.....	13
3.4 Planning.....	13
4 Onderzoeksresultaten beschermde gebieden.....	15
4.1 Wet natuurbescherming.....	15
4.2 Verordening ruimte.....	16
5 Onderzoeksresultaten beschermde soorten.....	19
5.1 Algemeen.....	19
5.2 Soorten Vogelrichtlijn.....	20
5.3 Soorten Habitatrichtlijn.....	22
5.4 Nationaal beschermde soorten.....	26
6 Conclusies en aanbevelingen.....	29
6.1 Beschermde gebieden.....	29
6.2 Beschermde soorten.....	29
6.3 Aanbevelingen.....	30
7 Geraadpleegde bronnen.....	33
7.1 Literatuur.....	33
7.2 Internet.....	33
Bijlage 1 Foto-impressie plangebied.....	35

1 Inleiding

1.1 *Aanleiding*

In opdracht van Ruimtelijk Advies Bureau Zweistra & Van Gurp B.V heeft Ecoresult B.V. een natuurtoets uitgevoerd. Het plangebied voor deze natuurtoets betreft Landgoed Kattendijke, te Kattendijke gemeente Goes, provincie Zeeland. De aanleiding voor dit onderzoek is de aanleg van een landgoed/buitenplaats binnen het plangebied (zie verder hoofdstuk 3). Deze werkzaamheden kunnen schadelijke effecten hebben op beschermde soorten en natuurgebieden. Wet- en regelgeving voor flora, fauna en natuurgebieden kan hierdoor worden overtreden. Deze natuurtoets zoomt in op de (mogelijke) effecten door de activiteiten en op welke wijze gehandeld dient te worden.

1.2 *Doel*

Door middel van een oriënterend bronnen- en veldonderzoek zal worden onderzocht of de geplande werkzaamheden kunnen leiden tot:

- Overtreding van verbodsbepalingen voor (potentieel) aanwezige soorten flora en fauna. In het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb).
- Een (significant) negatief effect op instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden. In het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb).
- Een (significant) negatief effect op de wezenlijke kenmerken en waarden van het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Of een negatief effect op anderzijds beschermde natuurgebieden op provinciaal niveau (o.a. bijzondere provinciale natuurgebieden, bijzondere provinciale landschappen, belangrijke weidevogel gebieden). In het kader van de Verordening ruimte.

1.3 *Leeswijzer*

In deze rapportage wordt allereerst het kader beschreven waar aan getoetst wordt. Vervolgens wordt het plangebied en de geplande activiteiten beschreven. Hierna worden per beschermingsregime de voor het plangebied relevante beschermde gebieden en beschermde soorten beschreven en beoordeeld. In de conclusie worden de resultaten van dit oriënterend onderzoek samengevat en wordt (indien van toepassing) geadviseerd welk aanvullend onderzoek noodzakelijk is. Afgesloten wordt met een bronvermelding en een fotobijlage van het plangebied ten tijde van het oriënterend veldbezoek.

2 Toelichting onderzoekskader

2.1 *Wet natuurbescherming*

Per 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming (Wnb) van kracht. Deze nieuwe wet is een vervanging en samenbundeling van drie voorgaande wetten; de Natuurbeschermingswet 1998, de Boswet en de Flora- en Faunawet¹. Tevens heeft er een decentralisatie van het bevoegd gezag plaatsgevonden: per 1 januari 2017 zijn de provincies verantwoordelijk voor de vergunningen en ontheffingen. De Wnb is op te delen in grofweg drie delen:

2.1.1 Bescherming van gebieden

De Wnb richt zich met de bescherming van natuurgebieden uitsluitend op Natura 2000-gebieden. Natura 2000 is een Europees netwerk van beschermde natuurgebieden. In Natura 2000-gebieden worden bepaalde diersoorten en plantsoorten en hun natuurlijke leefomgeving beschermd om de biodiversiteit te behouden. Invloeden (ook van buitenaf) mogen deze instandhoudingsdoelstellingen niet in gevaar brengen.

2.1.2 Bescherming van soorten

De Wnb onderscheidt drie verschillende beschermingsregimes, met elk hun eigen verbodsbepalingen (zie tabel 1). De eerste twee categorieën zijn gebaseerd op de door de Europese Unie opgestelde Vogelrichtlijn (uit 1979) en de Habitatrichtlijn (uit 1992). Het derde beschermingsregime betreft soorten die niet op Europees niveau beschermd zijn, maar wel op landelijk niveau: de Nationaal beschermde soorten (in de wet aangeduid als “andere soorten”). Als bevoegd gezag heeft iedere afzonderlijke provincie (een aantal) algemene soorten uit deze derde categorie vrijgesteld van ontheffingsplicht. Wel geldt altijd voor alle soorten de algemene zorgplicht. Deze zorgplicht houdt in dat men bij werkzaamheden met mogelijk negatief effect op planten en dieren, maatregelen dient te nemen (binnen wat redelijkerwijs van men verwacht kan worden) om onnodige schade aan planten of dieren te voorkomen².

¹ www.rvo.nl

² Ministerie van Economische zaken (2016) Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn § 3.1 Wnb	Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn § 3.2 Wnb	Beschermingsregime Nationaal beschermd soorten (andere soorten) § 3.3 Wnb
Art 3.1 lid 1 Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen.	Art 3.5 lid 1 Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.	Art 3.10 lid 1a Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen.
Art 3.1 lid 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.	Art 3.5 lid 4 Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen.	Art 3.10 lid 1b Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen.
Art 3.1 lid 3 Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben.	Art 3.5 lid 3 Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.	Niet van toepassing
Art 3.1 lid 4 en lid 5 Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.	Art 3.5 lid 2 Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren.	Niet van toepassing
Niet van toepassing	Art 3.5 lid 5 Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.	Art 3.10 lid 1c Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Tabel 1: Soortenbescherming en verbodsbepalingen volgens de Wnb

2.1.3 Bescherming van houtopstanden

De bescherming van houtopstanden betreft voornamelijk een voortzetting van de Boswet en richt zich op de instandhouding van het bosareaal. Bij houtopstanden groter dan 10 are of 20 rijbomen en gelegen buiten de bebouwde kom geldt een meldplicht, herplantplicht en mogelijke oplegging van een kapverbod. In deze natuurtoets blijft de bescherming van houtopstanden buiten beschouwing.

2.2 Verordening ruimte

In de verordening ruimte is het Natuurnetwerk Nederland (NNN) vastgelegd. Het

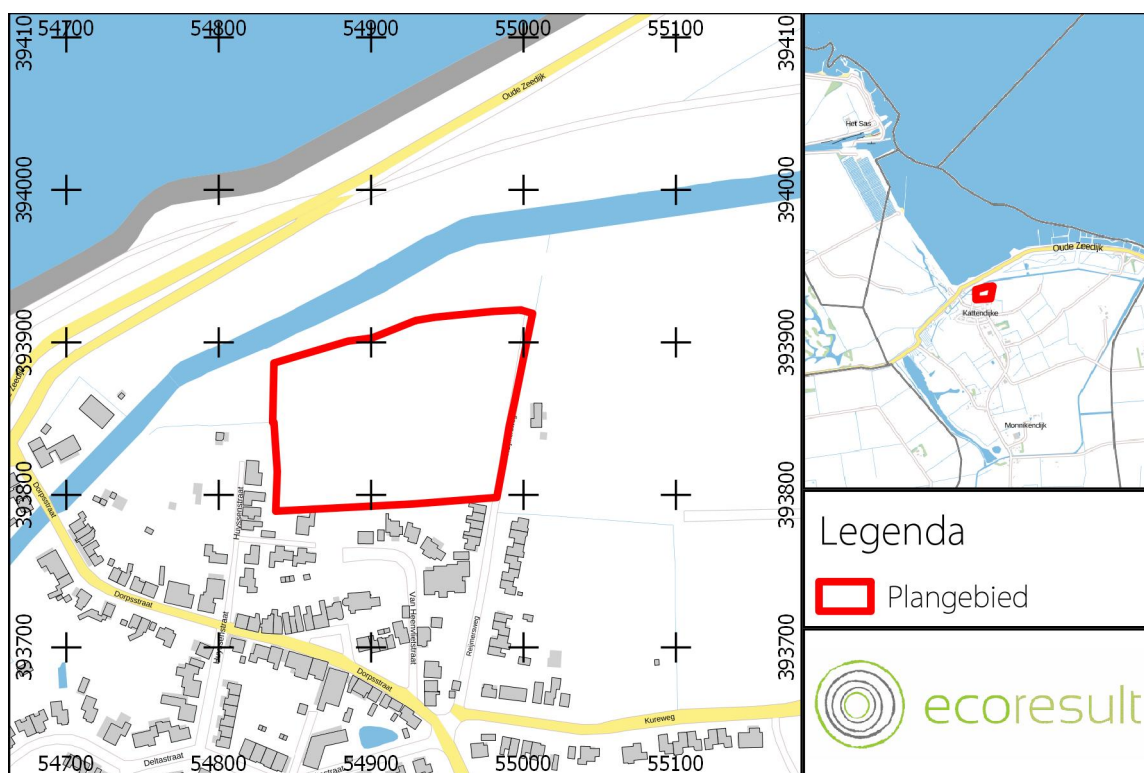
Natuurnetwerk Nederland (NNN) is een netwerk van groene gebieden, voorheen bekend als de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Het NNN wordt beschermd via het planologisch kader. Het NNN is verankerd in de bestemmingsplannen waarin de regels uit de provinciale Verordening ruimte zijn verwerkt. Het ruimtelijke beleid voor het NNN kent het “nee, tenzij” principe en is gericht op ‘behoud, herstel en ontwikkeling van de wezenlijke waarden en kenmerken’ van het NNN.

Naast het NNN kan de provincie planologische bescherming aan gebieden toekennen door hen aan te wijzen als “bijzondere provinciale natuurgebieden” of “bijzondere provinciale landschappen”. Hierbij valt bijvoorbeeld te denken aan de bescherming van belangrijke weidevogelgebieden. Het NNN kent geen uniform beschermingsregime. Iedere provincie kan een eigen invulling geven aan bijvoorbeeld compensatie. Het beschermingsregime van overige op provinciaal niveau beschermde gebieden kan sterk verschillen tussen provincies.

3 Omschrijving plangebied

3.1 Algemeen

Het plangebied betreft een grasland met een oppervlakte van ongeveer 1,8 hectare. Het ligt tussen landbouwgrond en de bebouwde kom van het dorp Kattendijke, gemeente Goes, provincie Zeeland. Het plangebied ligt tegen het noordelijke deel van Kattendijke aan de Reijmersweg, zie Afbeelding 1.

Afbeelding 1: Ligging plangebied. Voor de ligging in Kattendijke zie de kaartinzet rechtsboven. Het plangebied is rood gemarkeerd. Kaartbron: PDOK.

3.2 Beschrijving

- Het plangebied bestaat uit een perceel met ten tijde van het veldbezoek pas ingezaaid grasland met drie kleine bomen in rij, zie Afbeelding 2.
- Er is geen bebouwing in het plangebied aanwezig. Wel staat er aan de noordwestzijde een open camper, in gebruik als stal. Deze camper is afgeschermd van het overig deel van het plangebied door een hek. Rondom de camper is ruigte

aanwezig.

- Rondom het plangebied is open water in de vorm van kavelsloten van ongeveer een halve meter breed met steile oevers van 45 graden aanwezig. Deze ligt rondom het plangebied.
- Aan de oostzijde wordt het plangebied begrensd door de Reijmersweg, deels verhard met asfalt, dat over gaat in een onverharde weg. Daarnaast is een windsingel met daarachter een boomgaard aanwezig.
- Het plangebied grenst aan de zuidzijde en aan de zuidwestzijde aan de bebouwde kom van het dorp Kattendijke.
- Aan de noordzijde grenst het plangebied aan grasland met ten tijde van het veldbezoek rundvee. Daarachter een kreek en vervolgens de Oude Zeedijk. Ten noorden van de Oude Zeedijk ligt de Oosterschelde.
- Ondergrondse ruimten zijn afwezig.
- Verlichting is afwezig binnen en grenzend van het plangebied.

Afbeelding 2: De voorzijde van het plangebied, gezien vanaf Kattendijke richting het noorden. Foto : F. A. van Meurs, Ecoresult B.V.

Afbeelding 3: Overzicht van het plangebied, gezien vanuit het noorden. Foto: F. A. van Meurs, Ecoresult B.V.

Zie bijlage 1 voor een foto-impressie van het plangebied.

3.3 Voorgenomen ontwikkelingen

De huidige agrarische bestemming wordt omgezet in een woonbestemming waardoor de aanleg van een nieuw landgoed of buitenplaats wordt mogelijk gemaakt. Het centraal oostelijk deel van het plangebied wordt privé-terrein, waarop een woning wordt voorzien. Deze zal bij realisatie volgens plan qua functie en oppervlakte voldoen aan de randvoorwaarden van de Natuurschoonwet. De Provincie Zeeland heeft de voorwaarden voor de realisatie van nieuwe landgoederen vastgelegd in haar omgevingsplan en in artikel 2.3 van de Verordening Ruimte.³ Op het landgoed worden poelen aangelegd. Ook de bestaande sloot aan de noordzijde krijgt natuurlijke, flauwe oevers. Daar langs komt er een (schelpen)pad om het landgoed openbaar toegankelijk te maken. Het openbaar toegankelijke deel krijgt ook een open inrichting met veel gras/weide en daarin verspreide bomen en boomgroepen. Zie voor de toekomstige inrichting Afbeelding 4.

Afbeelding 4: Inrichtingsplan voor landgoed Kattendijke. Kaartbron: Simonse, 2017.

3.4 Planning

De exacte planning van de voorgenomen ontwikkelingen is op dit moment nog niet bekend.

³ <https://mijn.rvo.nl/natuurschoonwet-landgoed-als-natuurschoon>

4 Onderzoeksresultaten beschermde gebieden

4.1 *Wet natuurbescherming*

4.1.1 Natura 2000

Het plangebied is niet gelegen in een Natura 2000-gebied⁴, zie Afbeelding 5. Op een afstand van circa 100 meter (ten noorden) van het plangebied ligt het Natura 2000-gebied “Oosterschelde”. Tussen dit gebied en het plangebied ligt een hoge zeedijk. Op een afstand van circa 725 meter (ten zuidzuidwesten) van het plangebied ligt de Deesche watergang, welke deel uit maakt van het Natura 2000-gebied “Oosterschelde”. Invloeden (ook van buitenaf) mogen de instandhoudingsdoelstellingen van de betreffende Natura 2000-gebieden niet in gevaar brengen. Negatief effecten (door geluid, trilling of verlichting) op bovengenoemde gebieden valt uit te sluiten op basis van de aard van de activiteiten die hier zullen plaatsvinden. De aanwezigheid van een hoge zeedijk tussen het plangebied en de Oosterschelde vormt een barriere, waardoor eventuele verstoring door geluid en verlichting het Natura 2000-gebied Oosterschelde niet bereikt. Een (significant) negatief effect als gevolg van stikstofdepositie is redelijkerwijs uit te sluiten. De planontwikkeling (realisatie van een landgoed met de bouw van een woning) zorgt niet voor een extra stikstofdepositie ten opzichte van de bestaande situatie (agrarisch gebruik met regelmatige bemesting). Aanvullend (veld)onderzoek is niet noodzakelijk. Daarom hoeft geen ontheffing bedoeld als in artikel 2.7 van de Wnb te worden aangevraagd.

4 <https://zldgwb.zeeland.nl/geoloket/?Viewer=Natura2000>

Afbeelding 5: De ligging van Natura 2000-gebieden (groen en bruin) ten opzichte van het plangebied (rode stip). Bron: <https://zldgwb.zeeland.nl/geoloket/?Viewer=Natura2000>

4.2 Verordening ruimte

4.2.1 Natuurnetwerk Zeeland

Het plangebied is niet gelegen in het Natuurnetwerk Zeeland (NNZ)⁵. Op een afstand van circa 100 meter (ten noorden) van het plangebied ligt het Natura 2000-gebied "Oosterschelde", welke onderdeel is van het NNZ. In het zuidwesten ligt de Deesche Watergang (eveneens Natura 2000-gebied). Dit heeft als beheertype "botanisch waardevol grasland" en ligt op 725 meter afstand vanaf het plangebied. Deze twee zijn de dichtstbijzijnde gebieden die deel uit maken van het Natuurnetwerk Zeeland, zie Afbeelding 6. Op basis van de afstand van deze gebieden tot het plangebied en de aard van de activiteiten die hier zullen plaatsvinden valt op voorhand uit te sluiten dat er sprake is van (tijdelijke) negatieve impact op de wezenlijke waarden en kenmerken van bovengenoemd gebieden. Aanvullend (veld)onderzoek is niet noodzakelijk. Gezien het bovengenoemde hoeft geen vergunning te worden aangevraagd.

⁵ <https://zldgwb.zeeland.nl/geoloket/?Viewer=NatuurLandschap>

Afbeelding 6: NNZ-gebieden met beheertype :Blauw is N01.01 Zee en wad . Raster is A02.01 Botanisch waardevol grasland . Geel is N12.02 Kruiden- en faunairijk grasland . Deze NNZ is opzichte van het plangebied (rode stip). Bron: <https://zldgwb.zeeland.nl/geoloket/?Viewer=NatuurLandschap>

5 Onderzoeksresultaten beschermde soorten

5.1 *Algemeen*

Het verkennend veldonderzoek is uitgevoerd op 12-09-2017 door F. A. van Meurs, ecologisch deskundige⁶ bij Ecoresult B.V. Het complete plangebied is – daar waar nodig – met hulp van een verrekijker (Leica Trinovid 10x42) onderzocht.

De Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) is geraadpleegd om een indruk te krijgen over de aanwezigheid van beschermde soorten rondom het plangebied. De tabellen in dit hoofdstuk zijn gebaseerd op waarnemingen uit de NDFF database van de afgelopen 5 jaar.

Op basis van het bronnenonderzoek en de aanwezige habitats was een goede inschatting van de potenties en aan- of afwezigheid van de beschermde soorten te maken.

⁶ Voor een definitie van ecologisch deskundige wordt verwezen naar <https://mijn.rvo.nl/ecologisch-deskundige?inheritRedirect=true>

5.2 Soorten Vogelrichtlijn

5.2.1 Bronnenonderzoek

Soort	Soortgroep	Afstand
Boomvalk	Vogels	0 - 1 km
Buizerd	Vogels	0 - 1 km
Gierzwaluw	Vogels	0 - 1 km
Grote Gele Kwikstaart	Vogels	0 - 1 km
Havik	Vogels	0 - 1 km
Huismus	Vogels	0 - 1 km
Kerkuil	Vogels	0 - 1 km
Ooievaar	Vogels	0 - 1 km
Ransuil	Vogels	0 - 1 km
Slechtvalk	Vogels	0 - 1 km
Sperwer	Vogels	0 - 1 km
Roek	Vogels	1 - 5 km
Steenuil	Vogels	1 - 5 km
Wespendief	Vogels	1 - 5 km

Tabel 2: Waargenomen vogels met vaste rust- of verblijfplaatsen binnen een afstand van 5 km van het plangebied. Bron: NDFF – quickscanhulp, geraadpleegd op 26-06-2017.

5.2.2 Verkennend veldonderzoek

5.2.2.1 Jaarrond beschermde nesten

Het plangebied is ongeschikt voor vaste rust- en verblijfplaatsen van vogels met jaarrond beschermde nesten in gebouwen en bomen. Voorbeelden van broedvogels in gebouwen zijn de kerkuil, slechtvalk, huismus en gierzwaluw. In het plangebied is bebouwing afwezig en de drie bomen zijn ongeschikt door het ontbreken van natuurlijke holtes (voor steenuil) en boomnesten. In de camper zijn geen nesten aanwezig van vogels met jaarrond beschermde nesten. Ook in de bomen in de omgeving zijn geen grote boomnesten (of sporen hiervan) gevonden. Wel is het plangebied geschikt als potentieel jachtgebied (op bijv. muizen) voor roofvogels zoals buizerd en kerkuil, maar niet essentieel. Rondom het plangebied, en met name ten oosten van het plangebied, liggen meer van dit soort gelijkwaardige percelen.

5.2.2.2 *Niet jaarrond beschermde nesten*

Het plangebied is in de huidige situatie ongeschikt voor voortplantingsplaatsen van vogels met niet jaarrond beschermde nesten⁷.

5.2.2.3 *Algemene broedvogels*

Het plangebied is potentieel geschikt als voortplantingsplaats voor algemene vogels. Dit betreffen algemene vogels broedend in weilanden en akkers, zoals kievit en veldleeuwerik.

5.2.3 Effectbeoordeling en toetsing

5.2.3.1 *Jaarrond beschermde nesten*

Het plangebied is ongeschikt voor vogels met jaarrond beschermde nesten. Potentieel geschikte voortplantingsplaatsen of vaste rust- en verblijfplaatsen voor deze soorten zijn afwezig. Tevens ontbreekt binnen het plangebied potentieel essentieel functioneel leefgebied van vogels met jaarrond beschermde nesten. Ten noorden en oosten van het plangebied aan het plangebied is volop alternatief functioneel leefgebied aanwezig in de vorm van landbouwpercelen. Gelet op de afstand en de activiteiten zal er geen verstoring tijdens de werkzaamheden plaatsvinden. Aanvullend (veld)onderzoek is niet nodig. De activiteiten kunnen worden uitgevoerd. Het aanvragen van een ontheffing Wet natuurbescherming is niet nodig.

5.2.3.2 *Niet jaarrond beschermde nesten*

Het plangebied is in de huidige situatie ongeschikt voor vogels waarvan de nesten niet jaarrond beschermd zijn. Tijdens de werkzaamheden kan het plangebied echter wel geschikt zijn voor deze soorten. Het betreft hier met in het bijzonder de oeverwaluw. Deze broedt hier nu niet door het ontbreken van steile zanderige wanden. Tijdens de werkzaamheden van de bouw moet voorkomen worden dat dit wordt gecreëerd, teneinde broeden van oeverwaluw en daarmee een beschermde situatie tijdens het werk te voorkomen. Maatregelen om te voorkomen dat oeverwaluw zich vestigen op het werkterrein.

- Op het werkterrein dienen steilwanden geheel voorkomen te worden en voorafgaand aan het broedseizoen schuin afgegraven te worden. Dit geldt voor zowel grotere zanddepots als steile wanden van slechts enkel m2 groot.
- Op het werkterrein wordt tussen 15 maart - september voorkomen dat er (tijdelijke) grond- en/of zanddepots ontstaan die als voortplantingsbiotoop voor oeverwaluw zouden kunnen functioneren.

⁷ <https://mijn.rvo.nl/documents/20448/98667/Lijst+jaarrond+beschermde+vogelnesten/>

- Indien niet voorkomen kan worden dat grond- en/of zanddepots tussen 15 maart en september blijven liggen, dienen deze grond- en/of zanddepots direct na afwerking afgedekt te worden met landbouwplastic of een goed afsluitend zeildoek.
- Het creëren van een geschiktere broedplaats in de vorm van een enkele meters hoge zandhoop met aan minimaal één zijde een (zeer) steile wand. Deze zandhoop wordt gerealiseerd buiten de invloed van de werkzaamheden waardoor oeverwaluwen een geschikter alternatief hebben dan het eigenlijke werkterrein.

5.2.3.3 Algemene vogels

Het plangebied is potentieel geschikt als voortplantingsplaats voor algemene vogels, zoals houtduif, kievit, scholekster, kleine plevier, veldleeuwrik. Nesten van algemene vogels vallen alleen tijdens het broedseizoen onder de bescherming van de wet. Tijdelijke schadelijke effecten door uitvoering van de werkzaamheden op bezette nesten van algemene vogels zijn onder andere te voorkomen door onder andere buiten het broedseizoen te werken (grootweg de periode 15 maart – 15 augustus). In gebruik zijnde vogelnesten mogen in principe nooit worden verstoord.

5.3 Soorten Habitatrichtlijn

5.3.1 Bronnenonderzoek

Soort	Soortgroep	Afstand
Bruinvis	Zoogdieren	0 - 1 km
Rugstreeppad	Amfibieën	1 - 5 km
Tonghaarmuts	Blad- en Levermossen	1 - 5 km
Bultrug	Zoogdieren	1 - 5 km
Gewone dwergvleermuis	Zoogdieren	1 - 5 km
Atlantische steur	Vissen	5 - 10 km
Laatvlieger	Zoogdieren	5 - 10 km
Watervleermuis	Zoogdieren	5 - 10 km

Tabel 3: Waargenomen habitatrichtlijnsoorten binnen een afstand van 5 km van het plangebied. Bron: NDFF – quickscanhulp, geraadpleegd 26-06-2017.

5.3.2 Verkennend veldonderzoek

5.3.2.1 Vleermuizen

De open camper die zich in het plangebied bevindt, is ongeschikt als vaste rust- en verblijfplaats voor gebouwbewonende vleermuizen (zoals gewone dwergvleermuis en

laatvlieger). In de camper (zie Afbeelding 7) bevinden zich geen spouwmuren of anderszins nauwe ruimtes waar vleermuizen kunnen wegkruipen. Het dak en de wanden van de camper zijn enkelwandig.

Afbeelding 7: De camper. Foto: A. van Meurs, Ecoresult B.V.

In de bomen op het plangebied zijn geen holtes waargenomen. Geschikte verblijfplaatsen voor boombewonende vleermuizen (zoals de watervleermuis) zijn daarom afwezig. Ten zuiden, oosten en westen van het plangebied staan gebouwen die geschikt zijn voor vaste rust- en verblijfplaatsen en voortplantingsplaatsen. Afstand tussen het plangebied en deze gebouwen bedraagt tenminste 15 meter (met tussen het plangebied en deze bebouwing bomen en tuinen). Het plangebied is geschikt als foerageergebied. Niet essentieel. In de directe omgeving van het plangebied zijn vergelijkbare en betere locaties aanwezig die (kunnen) fungeren als vliegroute en foerageergebied (tuinen, bomenrijen, velden, weilanden).

5.3.2.2 *Grondgebonden zoogdieren en zeezoogdieren*

Het plangebied is ongeschikt voor grondgebonden zoogdieren uit de Habitatrichtlijn. Dichtstbijzijnde waarnemingen van grondgebonden zoogdieren is op een afstand van tenminste 10 kilometer en betreft de bever en Noordse woelmuis⁸. Het plangebied is niet gelegen in of aan zout water, en derhalve ongeschikt voor zeezoogdieren, zoals bruinvis en bultrug.

5.3.2.3 *Overige Habitatrichtlijnsoorten*

Overige Habitatrichtlijnsoorten te weten amfibieën, planten, reptielen, dagvlinders, libellen, vissen, kevers, kreeftachtigen en weekdieren worden in het plangebied niet verwacht.

⁸ NDFF, geraadpleegd 12-09-2017

Geschikte habitats zijn afwezig of het plangebied ligt niet in het bekende verspreidingsgebied van betreffende soorten. Rugstreeppad, is niet te verwachten in het plangebied, door het gebrek aan ondiepe plassen, en de ligging op grote afstand van bekende populaties. Dichtstbijzijnde leefgebied van rugstreeppad⁹ is aanwezig in het Yerseke Moer, op een afstand van minstens 4 kilometer ten opzichte van het plangebied. Tonghaarmuts valt uit te sluiten omdat geschikt habitat (wilgenbossen en oude eiken) niet aanwezig zijn binnen of grenzend aan het plangebied.

5.3.3 Effectbeoordeling en toetsing

In het huidige plangebied bestaat geen potentie voor de aanwezigheid van groeiplaatsen, voortplantings- en vaste rust- en verblijfplaatsen en essentieel functioneel leefgebied voor habitatrichtlijnsoorten. Deze soorten zijn op basis van habitatvoorkeur en afwezigheid van geschikte plekken en sporen redelijkerwijs uit te sluiten.

De bebouwing buiten het plangebied is potentieel geschikt voor vleermuizen, deze mogelijke verblijfplaatsen liggen echter buiten de invloedssfeer van de activiteiten binnen het plangebied. De activiteiten vinden niet plaats buiten het plangebied. Tussen de toekomstige bebouwing en de aangrenzende percelen zijn bomen en hagen aanwezig. Daarnaast vinden de werkzaamheden overdag plaats, waardoor geen schadelijke effecten (verstoring door verlichting) op vleermuizen optreden. Doordat het plangebied geen potentie biedt als essentiële vliegroute of foerageergebied kan worden uitgesloten dat de geplande ontwikkeling negatief effect heeft op mogelijk aanwezige verblijfplaatsen van vleermuizen in de omgeving. Door de toename aan bomen en water, zal het plangebied juist aantrekkelijker worden voor vleermuizen. Aanvullend onderzoek is niet noodzakelijk, de Wet natuurbescherming wordt niet overtreden.

Het plangebied kan tijdens de uitvoering van de werkzaamheden geschikt habitat bieden voor de rugstreeppad, welke voorkomt in het Yerseke Moer. Gelet op het habitat kan de rugstreeppad ook voorkomen in de Kapelse Moer, op 1 km afstand van het plangebied. Voorkomen moet worden dat geschikt habitat voor verblijfplaatsen en voortplantingsplaatsen gecreëerd wordt tijdens de werkzaamheden. Maatregelen om de te voorkomen dat rugstreeppadden zich vestigen op het werkterrein zijn:

- Op het werkterrein wordt voorkomen dat er (tijdelijke) grond- en/of zanddepots en takkenbossen ontstaan die als voortplantingshabitat of functioneel leefgebied van rugstreeppad zouden kunnen functioneren.
- Indien niet voorkomen kan worden dat grond- en/of zanddepots meer dan 4 weken blijven liggen, dienen deze grond- en/of zanddepots direct na afwerking afgedekt te worden met landbouwplastic en/of aan de onderzijde een goed afsluitend zeildoek, of;
- Het plaatsen van paddenwerende schermen rondom het werkterrein of de zanddepots. De schermen zijn 50 centimeter hoog en steken minimaal 10 centimeter

⁹ <https://www.hetzeeuwse-landschap.nl/natuurgebieden/yerseke-moer>

in de grond. Deze schermen dienen regelmatig gecontroleerd te worden op scheuren of gaten.

- Het voorkomen van vorming van ondiepe plassen op het werkterrein.
- Deze maatregelen dienen tevens te worden getroffen voorafgaand aan de winterrustperiode van rugstreeppad. Deze loopt globaal van oktober tot en met maart. Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kan deze periode langer dan wel korter zijn. De geschiktheid van de periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient te worden bepaald door een deskundige op het gebied van rugstreeppad.
- Indien ondanks het treffen van maatregelen zich onverhoopt toch rugstreeppadden op het terrein vestigen mogen aanwezige rugstreeppadden, door een ecologisch deskundige, over kleine afstanden en binnen korte tijd verplaatst worden naar geschikt habitat buiten het werkterrein om ze te beschermen tegen nadelige gevolgen van de werkzaamheden. Voor deze handeling is geen ontheffing van de Wet natuurbescherming nodig, omdat het niet de bedoeling is de dieren (definitief) aan de natuur te onttrekken.

5.4 Nationaal beschermde soorten

5.4.1 Bronnenonderzoek NDFF

Soort	Soortgroep	Afstand	Vrijgestelde soorten Zeeland
Bosmuis	Zoogdieren	0 - 1 km	Ja
Egel	Zoogdieren	0 - 1 km	Ja
Gewone zeehond	Zoogdieren	0 - 1 km	Nee
Haas	Zoogdieren	0 - 1 km	Ja
Huisspitsmuis	Zoogdieren	0 - 1 km	Ja
Konijn	Zoogdieren	0 - 1 km	Ja
Ree	Zoogdieren	0 - 1 km	Ja
Wezel	Zoogdieren	0 - 1 km	Ja
Bruine kikker	Amfibieën	1 - 5 km	Ja
Gewone pad	Amfibieën	1 - 5 km	Ja
Kleine watersalamander	Amfibieën	1 - 5 km	Ja
Akkerdoornzaad	Vaatplanten	1 - 5 km	Nee
Dreps	Vaatplanten	1 - 5 km	Nee
Groot spiegelklokje	Vaatplanten	1 - 5 km	Nee
Kleine wolfsmelk	Vaatplanten	1 - 5 km	Nee
Naakte lathyrus	Vaatplanten	1 - 5 km	Nee
Naaldenkervel	Vaatplanten	1 - 5 km	Nee
Aardmuis	Zoogdieren	1 - 5 km	Ja
Bunzing	Zoogdieren	1 - 5 km	Ja
Dwergmuis	Zoogdieren	1 - 5 km	Ja
Grijze zeehond	Zoogdieren	1 - 5 km	Nee
Hermelijn	Zoogdieren	1 - 5 km	Ja
Ondergrondse woelmuis	Zoogdieren	1 - 5 km	Ja
Veldmuis	Zoogdieren	1 - 5 km	Ja
Vos	Zoogdieren	1 - 5 km	Ja
Woelrat	Zoogdieren	1 - 5 km	Ja

Tabel 4: Waargenomen Nationaal beschermde soorten (Andere soorten § 3.3 Wnb) binnen een afstand van 5 km van het plangebied. Bron: NDFF – quickscanhulp, geraadpleegd 26-06-2017.

5.4.2 Verkennend veldonderzoek

5.4.2.1 Vaatplanten

Gezien het huidige gebruik (agrarisch gebruik en ingezaaid grasland) zijn in het plangebied beschermde soorten vaatplanten uit te sluiten. De soorten dreps, naaldenkervel en naakte lathyrus zijn op het terrein niet gevonden. Daarnaast betreft de dichtstbijzijnde vindplaatsen van dreps, naaldenkervel en naakte lathyrus geen wilde maar gezaaide planten¹⁰. Andere soorten zoals: akkerdoornzaad, groot spiegelklokje en kleine wolfsmelk groeien op stikstofarme en matig voedselrijke grond. Het terrein is, gelet op het agrarisch gebruik in

¹⁰ Deze soorten zijn afhankelijk van inzaaien in akkerreservaten. Bron: Het blad, Orgaan van de Zeeuwse floristen en FLORON district 17 (Zeeland). Nr. 80, 2016.

het recente verleden, voedselrijk en bemest, waardoor het niet geschikt is voor beschermde vaatplanten. Daardoor is aanwezigheid van deze soorten uit te sluiten.

5.4.2.2 *Grondgebonden zoogdieren*

Het gehele plangebied is enkel geschikt voor Nationaal beschermde soorten zoogdieren waarvoor in Zeeland een provinciale vrijstelling geldt. Dit betreffen o.a. de egel, ree, haas, konijn, vos en verschillende soorten muizen. De gewone zeehond en grijze zeehond vallen in het plangebied uit te sluiten op basis van ongeschikt habitat (rivieren en zee).

5.4.2.3 *Amfibieën en reptielen*

Het gehele plangebied is enkel geschikt voor Nationaal beschermde soorten amfibieën waarvoor in Zeeland een provinciale vrijstelling geldt. Dit betreffen o.a. de bastaardkikker, bruine kikker, kleine watersalamander en gewone pad. Aanwezigheid van andere soorten wordt uitgesloten. Geschikte habitats zijn afwezig of het plangebied ligt niet in het bekende verspreidingsgebied van betreffende soorten.

5.4.2.4 *Overige Nationaal beschermde soorten*

Aanwezigheid van overige nationaal beschermde soorten (zoals grote vos, kleine ijsvogelvlinder, grote modderkruiper, bosbeekjuffer, etcetera) is gelet op de grote afstand tussen de dichtstbijzijnde waarnemingen (tenminste 10 kilometer¹¹) redelijkerwijs uit te sluiten.

5.4.3 Effectbeoordeling en toetsing

Het plangebied is enkel geschikt voor Nationaal beschermde soorten waarvoor in de provincie Zeeland een vrijstelling geldt. Aanvullend onderzoek naar deze soorten is niet noodzakelijk. Wel geldt te allen tijde de zorgplicht. Dit houdt in dat indien mogelijk schadelijke effecten op soorten zoals egel, ree, haas, konijn, vos, verschillende soorten muizen, bastaardkikker, bruine kikker, kleine watersalamander en gewone pad zoveel mogelijk dienen te worden voorkomen. Te denken valt aan het verplaatsen van dieren naar veilige locaties buiten het werkgebied indien zij aangetroffen worden tijdens de werkzaamheden, of direct daaraan voorafgaand.

11 Bron: NDFF

6 Conclusies en aanbevelingen

6.1 *Beschermde gebieden*

6.1.1 Wet natuurbescherming

Op basis van de afstand tussen de Natura 2000-gebieden (Oosterschelde) en het plangebied en de aard van de werkzaamheden valt op voorhand uit te sluiten dat de natuurlijke kenmerken van Natura 2000-gebieden tijdelijk of permanent zullen worden aangetast. Aanvullend onderzoek is niet noodzakelijk. Het aanvragen van een ontheffing of vergunning is niet nodig.

6.1.2 Verordening ruimte

Op basis van de afstand tussen het NNZ en het plangebied en de aard van de werkzaamheden valt op voorhand uit te sluiten dat de activiteiten negatieve effecten hebben op de Natuurnetwerk Zeeland. Aanvullend onderzoek is niet noodzakelijk. Het aanvragen van een vergunning is niet nodig.

6.2 *Beschermde soorten*

6.2.1 Soorten Vogelrichtlijn

Aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten in het plangebied is uitgesloten. Aanvullend onderzoek is niet nodig. Er hoeft geen ontheffing aangevraagd te worden.

6.2.1.1 *Niet jaarrond beschermde nesten en algemene vogels*

Het huidige plangebied is geschikt voor voortplantingsplaatsen van algemene vogelsoorten. In gebruik zijnde nesten mogen in principe nooit worden verstoord. Door buiten het broedseizoen (grootweg 15 maart – 15 augustus) te werken zijn schadelijke effecten op nesten van deze vogels te voorkomen. Het plangebied kan tijdens de uitvoering van werkzaamheden geschikt habitat bieden voor oeverwaluw. Voorzorgsmaatregelen moeten getroffen worden teneinde vestiging van oeverwaluw tijdens de werkzaamheden in het

plangebied te voorkomen. Deze algemene maatregelen dienen in een ecologisch werkprotocol specifiek voor het plangebied concreet gemaakt te worden (paragraaf 5.2.3.2).

6.2.2 Soorten Habitatrichtlijn

Binnen het plangebied wordt de aanwezigheid van vaste rust en of verblijfplaatsen en essentieel functioneel leefgebied voor Habitatrichtlijnsoorten uitgesloten. Aanvullend onderzoek is niet nodig. Er hoeft geen ontheffing aangevraagd te worden. Het plangebied kan tijdens uitvoering van grondwerkzaamheden geschikt leefgebied bieden aan rugstreeppad. Voorzorgsmaatregelen moeten getroffen worden teneinde vestiging van rugstreeppad tijdens de werkzaamheden in het plangebied te voorkomen. Deze algemene maatregelen dienen in een ecologisch werkprotocol specifiek voor het plangebied concreet gemaakt te worden (paragraaf 5.3.3).

6.2.3 Nationaal beschermde soorten

Het plangebied is potentieel geschikt voor Nationaal beschermde faunasoorten waarvoor in de provincie Zeeland een vrijstellingsbesluit van kracht is. Voor deze soorten is er geen ontheffing vereist en daarom is aanvullend onderzoek is niet noodzakelijk. Wel geldt voor deze soorten de algemene zorgplicht. Dit houdt in dat indien mogelijk schadelijke effecten op soorten zoals egel, ree, haas, konijn, vos, verschillende soorten muizen, bastaardkikker, bruine kikker, kleine watersalamander en gewone pad zoveel mogelijk dienen te worden voorkomen. Te denken valt aan het verplaatsen van dieren naar veilige locaties buiten het werkgebied indien zij aangetroffen worden tijdens de werkzaamheden.

6.3 Aanbevelingen

Los van de onderzoeksresultaten, maar als duurzame inrichtingsmaatregel “natuurinclusief bouwen”, heeft het de ecologische voorkeur om rekening te houden met flora en fauna in het nieuwe ontwerp.

- Behoud indien mogelijk de bomen in het plangebied. Dit verhoogt de natuurkwaliteit binnen het plangebied.
- Maak gebruik van inheems gebiedseigen plantmateriaal.
- Breng in de gebouwen vogelnestkasten aan voor gebouwbewonende vogels of plaats vogelvides. Plaats een steenuilkast in één van de bomen.
- Creëer verblijfplaatsen voor vleermuizen in de spouwmuren van de bebouwing.
- Streef naar inpassing van planten en dieren die in en rond het plangebied hun habitat (kunnen) vinden. In Tabel 2, Tabel 3 en Tabel 4 wordt opgesomd om welke soorten het gaat. Neem contact op met de deskundig ecooloog voor

inrichtingsadviezen.

- Streef naar een zo ecologisch mogelijk beheer van het groen. Doel van het beheer is dan structurele aanwezigheid van holle, oude bomen voor soorten die gebruik maken van holen. Ook lage vegetatie.,struiken, rillen, wallen, etc voor kleine zoogdieren, amfibieën en vogels.
- Ecoresult B.V. kan u hierover adviseren en u kunt dit opnemen in de nieuwe situatie.

7 Geraadpleegde bronnen

7.1 *Literatuur*

Anon., 2016. Natuurbeheerplan Zeeland 2016 Beleidsnota. Provincie Zeeland, Middelburg

Anon., 2016. Het blad, Orgaan van de Zeeuwse floristen en FLORON district 17 (Zeeland). Nr. 80, 2016.

Simonse, J., 2017. Landschapsplan Landgoed Kattendijke. Buro Ruimte en Groen, Borssele

7.2 *Internet*

Beschermde soorten

NDFF Verspreidingsatlas – <https://www.verspreidingsatlas.nl/>

Wilde Planten – <http://wilde-planten.nl/>

Reptielen en amfibieën – <http://ravon.nl/>

Vogels – <https://www.sovon.nl/>

Libellen en vlinders – <https://www.vlinderstichting.nl/>

Beschermde gebieden

<https://zldgwb.zeeland.nl/geoloket/?Viewer=NatuurLandschap>

<https://zldgwb.zeeland.nl/geoloket/?Viewer=Natura2000>

Kadaster

<https://bagviewer.kadaster.nl/>

Kennisdocumenten soorten

<https://www.bij12.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/kennisdocumenten-soorten-ontheffingen-wet-natuurbescherming/>

Nationale Databank Flora en Fauna

<http://app.quickscanhulp.nl/Kadaster>

Natuurwetgeving

<http://wetten.overheid.nl/BWBR0037552/2017-01-01#Hoofdstuk2>
www.rvo.nl

Spelregels EHS

<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/brochures/2007/07/01/spelregels-ehs-beleidskader-voor-compensatiebeginsel-ehs-saldobenadering-en-herbegrenzen-ehs>

Vleermuisprotocol 2017

<http://www.netwerkgroenebureaus.nl/werken-aan-kwaliteit/vleermuisprotocol>

Bijlage 1 Foto-impressie plangebied

Open water in de vorm van kavelsloten. Aan de linkerkant ligt het plangebied met kijkrichting naar het westen.
Foto: A. van Meurs, Ecoresult B.V.

Aan de oostkant loopt langs het plangebied een weg met een haag. Foto: A. van Meurs, Ecoresult B.V.

Zicht op de bebouwde kom van Kattendijke vanaf het plangebied, met de kijkrichting naar het zuiden. Foto: A. van Meurs, Ecoresult B.V.

De open camper op het terrein. In het noordoosten van het plangebied staat een open camper. De kijkrichting is naar het westen. Foto: A. van Meurs, Ecoresult B.V.

Zicht op het plangebied vanaf de dijk voor de Oosterschelde. Foto: A. van Meurs, Ecoresult B.V.